

Sažetci

Prikaz slučaja

PS01 Suicidalnost ili pravo pacijenta na odbijanje terapijskog postupka?

Mirella Graffel^a, Lucia Bekić^a, Katarina Skopljak^b, Daniel Milošević^c

^a Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

^b Klinika za psihijatriju "Sveti Ivan"

^c Fakultet Hrvatskih studija, Sveučilište u Zagrebu

DOI: <https://doi.org/10.26800/LV-143-supl3-PS01>

 Mirella Graffel (0000-0002-9140-5737), Lucia Bekić (0000-0002-5067-595X), Katarina Skopljak, Daniel Milošević

Ključne riječi: suicid, prava pacijenata, palijativa

Zakonom o zaštiti prava pacijenata pacijent ima pravo prihvatiti ili odbiti dijagnostički, odnosno terapijski postupak, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije čije bi nepoduzimanje ugrozilo život i zdravlje pacijenta ili izazvalo trajna oštećenja njegovoga zdravlja. No što ako pacijent odbijanjem aktivnog liječenja ugrožava svoj život? Gdje je granica između suicidalnosti i prava pacijenta na samostalno odlučivanje?

Pacijentica, u dobi od 89 godina, udovica, umirovljena spisateljica, zaprimljena je u Kliniku za psihijatriju „Sveti Ivan“ zbog drugog pokušaja suicida. Radi se o pacijentici osebujnih crta osobnosti, sa obiteljskom anamnezom suicida više članova uže obitelji i nizom komorbiditeta. Unatoč naglušnosti, slabovidnosti te obostranom tremoru ruku što joj je otežavalo samostalan život i onemogućavalo ju u pisanju, živjela je sama te nastavila pisati snimanjem tekstova diktafonom koje bi jedna osoba zapisivala. Usprkos početnom oporavku psihofizičkog stanja, liječenje se komplicira infekcijom COVID-19, dolazi do znatnog pogoršanja njenog stanja, a pacijentica sve češće izražava manjak volje za životom, odbija hranu, uzimanje terapije. Obitelj zatim dostavlja pismenu želju pacijentice iz 2014. godine kojom se protivi aktivnom liječenju i traži da je se pusti umrijeti. Poštujući želju oboljele, u nastavku liječenja poduzimaju se isključivo mjere pojačane njege i skrbi, bez primjene infuzijskih otopina i postavljanja nazogastrične sonde. Bolesnica je naposljetku preminula uslijed srčanog aresta.

Postavlja se pitanje opravdanosti želje bolesnice da okonča svoj život zbog slabosti, gubitka sluha i vida, nemoćnosti pisanja i proživljenih trauma. Zakonski je potrebno poštivati pacijentovu želju, no nije jasno definirana granica kojom bismo mogli opravdati (ne)poduzimanje određenih medicinskih intervencija, posebice u psihijatrijskih bolesnika.

Suicidality or the patient's right to refuse treatment?

Keywords: suicide, patient rights, palliative care

According to the Law on Protection of Patients' Rights, the patient has the right to reject medical procedures, except in the case of urgent medical intervention whose failure to endanger the life and health of the patient or cause permanent damage to his health. But what if the patient endangers his life by refusing active treatment? Where is the line between suicidality and the patient's right to make independent decisions?

The patient, aged 89, a widow, a retired writer, was admitted to the Sveti Ivan Psychiatric Clinic for a second suicide attempt. She is a patient with distinctive personality traits, with a family history of suicide and a number of comorbidities. Despite deafness, low vision and mutual tremor of her hands, which made it difficult for her to live independently and to write, she lived alone and continued to write by recording texts with a dictaphone that one person would record. Treatment is complicated by COVID-19 infection, there is a significant deterioration of her condition, and the patient increasingly expresses a lack of will to live, refuses food, taking therapy. The family then submits a written wish from the 2014 patient opposing active treatment. Respecting the wishes of the patient, in the continuation of treatment, only measures of enhanced care are taken, without the use of intravenous fluids and the installation of a nasogastric tube. The patient eventually died of cardiac arrest.

The question arises as to the justification of the patient's desire to end her life due to her deteriorating medical health. It is legally necessary to respect the patient's wishes, but there is no clearly defined limit by which we could justify (non) undertaking certain medical interventions, especially in psychiatric patients.